

۲۵ ذیقعدہ؛ دحوالارض؛ یکی از پربرکت ترین روزهای ایام سال

روز ۲۵ ذیقعدہ مصادف با «دحو الارض» است که خشکی ها گسترده شده و زمین کعبه از زیر آب ها بیرون آمده است.

«دحوالارض» را یکی از پربرکت ترین روزهای ایام سال می دانند چرا که طبق برخی روایات زمین کعبه و حرم خدا، در این روز ظاهر گشته و گسترش یافته است.

به گزارش خبرگزاری مهر، روز ۲۵ ذیقعدہ مصادف با «دحو الارض» است که خشکی ها گسترده شده و زمین کعبه از زیر آب ها بیرون آمده است.

آیت الله جوادی آملی همواره بر اساس آیه شریفه وَمَنْ يُعْظِمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ، بر تعظیم شعایر الهی و گرامی داشت آنها، توصیه و تاکید می کند. وی روز «دحوالارض» را یکی از پربرکت ترین روزهای ایام سال می داند چرا که طبق برخی روایات زمین کعبه و حرم خدا، در این روز ظاهر گشته و گسترش یافته است.

شمه ای از تاریخ کعبه

آیت الله جوادی آملی در صفحه ۲۶۱ کتاب «صهباي حج» در این باره می نویسد: «کعبه اوّلین معبد مردمی و عبادتگاه توده انسان ها در روی زمین است: «إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وَضَعَ لِلنَّاسِ لِلذِّی بَبَکَة...» که تعیین محل و نقشه ساختن آن به رهنمود و دستور خدای سبحان بود: «وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَکَانَ الْبَیْتِ...»

بنابراین، کعبه اوّلین معبدی (نه اوّلین خانه) است که در روی زمین ساخته شد. گرچه بر اساس «دحو الأرض» گفته شده: «مکان کعبه اوّلین زمینی بود که از زیر آب بیرون آمد»، لیکن استفاده این معنا که «اوّلین خانه ساخته شده کعبه است» از آیه، مشکل به نظر می رسد؛ زیرا اوّلیت آن را مقید کرده که برای عبادت بوده است. البته آیه شریفه «إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وَضَعَ لِلنَّاسِ...»، معنای مزبور را نفی نیز نمی کند، زیرا قیودی همچون وصف، همانطور که اطلاق ندارد مفهوم نیز ندارد، مگر اینکه جمله مشتمل بر وصف، در مقام تحدید باشد. در این باره و در استفسار از آیه شریفه مزبور، از امیرالمؤمنین (ع) تصریح به اینکه قبل از بنای کعبه، خانه وجود داشته، نقل شده است.»

از امیرالمؤمنین (ع) روایت شده است که فرمودند: «نخستین رحمتی که از آسمان به زمین نازل شد، در بیست و پنج ذی القعدہ بود. کسی که در این روز روزه بگیرد و شبش را به عبادت بایستد، عبادت صد سال را که روزش را روزه و شبش را عبادت کرده است خواهد داشت.»

معنای دحوالارض

«دحو» به معنای گسترش است و برخی نیز آن را به معنای تکان دادن چیزی از محل اصلی اش تفسیر کرده اند. منظور از دحوالارض (گسترده شدن زمین) این است که در آغاز، تمام سطح زمین را آب های حاصل از باران های سیلابی نخستین فراگرفته بود. این آب ها، به تدریج در گودال های زمین جای گرفتند و خشکی ها از زیر آب سر برآوردند و روز به روز گسترده تر شدند.

از سوی دیگر، زمین در آغاز به صورت پستی ها و بلندی ها یا شیب های تند و غیرقابل سکونت بود. بعدها باران های سیلابی مداوم باریدند، ارتفاعات زمین را شستند و دره ها گسترده شدند. اندک اندک زمین های مسطح و قابل استفاده برای زندگی انسان و کشت و زرع پدید آمد. مجموع این گسترده شدن، «دحو الارض» نام گذاری می شود.

برنامه های معنوی

روز دحوالارض – روز گسترش زمین – روز بسیار مبارکی است و آداب و اعمال ویژه ای دارد؛ از جمله:

۱. روزه داشتن که ثواب هفتاد سال عبادت را دارد.

۲. احیا و شب زنده داری شب دحوالارض که برابر با یک سال عبادت است.

۳. ذکر و دعا.

۴. انجام غسل به نیت روز دحوالارض و نماز مخصوص آن.

دعای روز دحوالارض

یکی از برنامه های پیشنهادی در روز مبارک گسترده شدن زمین، خواندن دعای ویژه این روز است. در بخشی از این دعا، به مسأله دحوالارض چنین اشاره شده است: «ای خدایی که خانه کعبه را گسترانیدی و دانه را شکافتی و سختی را برطرف ساختی، از تو می خواهم در این روز از روزهایت که حق آن را بزرگ نمودی، هر گرفتاری و مشکلی را برطرف سازی».

دعای دحو الارض که خواندن آن مستحب است: اللَّهُمَّ دَاحِيَ الْكَعْبَةِ وَ فَالِقَ الْحَبَّةِ وَ صَارِفَ اللَّزْبَةِ وَ كَاشِفَ كُلِّ كَرْبَةٍ أَسْأَلُكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ أَيْامِكَ الَّتِي أَعْظَمْتَ حَقَّهَا وَ أَقْدَمْتَ سَبْقَهَا وَ جَعَلْتَهَا عِنْدَ الْمُؤْمِنِينَ وَدِيعَةً وَ إِلَيْكَ دَرِيعَةً وَ بِرَحْمَتِكَ الْوَسِيعَةِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ الْمُتَجَبِّ فِي الْمِيثَاقِ الْقَرِيبِ يَوْمَ التَّلَاقِ فَاتِّقْ كُلَّ رَتْقٍ وَ دَاعٍ إِلَى كُلِّ حَقٍّ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الْأَطْهَارِ الْهُدَاةِ الْمَتَّارِ دَعَائِمِ الْجَبَّارِ وَ وِلَاةِ الْجَنَّةِ وَ التَّارِ وَ أَعْطِنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا مِنْ عَطَائِكَ الْمَحْزُونِ غَيْرِ مَقْطُوعٍ وَ لَا مَمْنُوعٍ [مَمْنُونٍ] تَجْمَعُ لَنَا بِهِ التَّوْبَةُ وَ حُسْنَ الْأَوْبَةِ،

خدایا ای گستراننده کعبه، و شکافنده دانه، و برگیرنده سختی، و برطرف کننده هر گرفتاری، از تو می خواهم در این روز از روزهایت، که حقش را بزرگ گردانیدی، و سبقتش را پیش انداختی، و آن را نزد اهل ایمان امانت و و به سوی خود وسیله قرار دادی، و به رحمت گستردهات که بر محمد درود فرستی آن بنده برگزیدهات در پیمان نزدیک، روز دیدار، شکافنده هر امر بسته، و دعوت کننده به حق، و بر اهل بیت پاکش آن راهنمایان، و روشن کنندگان راه حق، ستونهای جبار، و متولیان بهشت و دوزخ، و عطا کن به ما از عطای در خزانهات که نه بریده شود، و نه منع گردد، تا به وسیله آن توبه، و بازگشت خوبی برای ما فراهم نمایی

يَا خَيْرَ مَدْعُوٍّ وَ أَكْرَمَ مَرْجُوٍّ يَا كَفِيَّ يَا وَفِيَّ يَا مَنْ لَطْفُهُ حَفَى الطُّفْلِ لِي بِلُطْفِكَ وَ أَسْعِدْنِي بِعَفْوِكَ وَ أَيْدِنِي بِتَصْرِكَ وَ لَا تُنْسِنِي كَرِيمَ ذِكْرِكَ بِوَلَاةِ أَمْرِكَ وَ حَقِظَةَ سِرِّكَ وَ احْقِظْنِي مِنْ شَوَائِبِ الدَّهْرِ إِلَى يَوْمِ الْحَشْرِ وَ النَّشْرِ وَ أَشْهَدْنِي أَوْلِيَاءَكَ عِنْدَ خُرُوجِ نَفْسِي وَ حُلُولِ رَمْسِي وَ انْقِطَاعِ عَمَلِي وَ انْقِصَاءِ أَجَلِي اللَّهُمَّ وَ اذْكُرْنِي عَلَى طَوْلِ الْبَلَى إِذَا حَلَّتْ بَيْنَ أَطْبَاقِ الثَّرَى وَ تَسِينِي التَّاسُونَ مِنْ الْوَرَى وَ أَحْلِلْنِي دَارَ الْمُقَامَةِ وَ بَوِّئِي مَنَازِلَ الْكَرَامَةِ،

ای بهترین خواننده شده و کریم ترین امید شده، ای کفایت کننده، ای وفادار، ای آن که لطفش پنهانی است، به لطفت به من لطف کن، و به عفو خوشبختم نما، و به یاریات تأییدم فرما، و از ذکر کریمانهات فراموشم مکن به حق متولیان امرت و نگهبانان رازت و از گرفتاریهای روزگار تا روز قیامت و برانگیخته شدن خفظم کن هنگام بیرون آمدن جانم، و فرو رفتن در قبرم، و تمام شدن کارم، و سپری شدن عمرم، اولیایت را به بالینم حاضر کن، خدایا یادم کن، بر طول پوسیدگی، زمانی که در میان توده های خاک فرود آیم، و فراموش کنندگان از مردم فراموشم کنند، و در خانه اقامت فرودم آر، و در منزل کرامت جایم ده،

وَ اجْعَلْنِي مِنْ مُرَافِقِي أَوْلِيَائِكَ وَ أَهْلِ اجْتِبَائِكَ وَ اصْطِفَائِكَ وَ بَارِكْ لِي فِي لِقَائِكَ وَ ارْزُقْنِي حُسْنَ الْعَمَلِ قَبْلَ حُلُولِ الْأَجْلِ بَرِيئًا مِنَ الرِّثْلِ وَ سُوءِ الْخَطْلِ اللَّهُمَّ وَ أَوْرِدْنِي حَوْضَ تَبِيكِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ اسْقِنِي مِنْهُ مَشْرَبًا رَوِيًا سَائِغًا هَنِيئًا لَا أَظْمَأُ بَعْدَهُ وَ لَا أَحْتَأُ وَرْدَهُ وَ لَا عَنْهُ أَذَادُ وَ اجْعَلْهُ لِي خَيْرَ زَادٍ وَ أَوْفَى مِيعَادٍ يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ اللَّهُمَّ وَ الْعَنْ جَبَابِرَةَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ يَحْقُوقِ [يَحْقُوقِ] أَوْلِيَائِكَ الْمُسْتَأْثَرِينَ اللَّهُمَّ وَ اقْصِمِ دَعَائِمَهُمْ وَ أَهْلِكَ أَشْيَاعَهُمْ وَ عَامِلَهُمْ وَ عَجَلْ مَهَالِكَهُمْ وَ اسْلُبْهُمْ مَمَالِكَهُمْ وَ ضَيِّقْ عَلَيْهِمْ مَسَالِكَهُمْ وَ الْعَنْ مُسَاهِمَهُمْ وَ مُشَارِكَهُمْ.

و از دوستان اولیایت، و برگزیدگان و خاصان درگاهت قرارم ده، و دیدارت را بر من مبارک گردان، و پیش از فرا رسیدن پایان عمرم حسن عمل روزی ام فرما، درحالی که پاک از لغزشها و گفتار بی پایه و منطق تباه باشم. خدایا مرا به حوض پیامبرت محمد (درود خدا بر او و خاندانش) وارد کن، و از آن به من بنوشان، نوشاندنی سیراب کننده، روان و گوارا، که پس از آن هرگز تشنه نشوم، و از ورود به آن طرد نگردم، و از آن منع نشوم، و آن را قرار ده برایم بهترین توشه، و کاملترین وعده گاه، روزی که گواهان بپا می خیزند. خدایا لعنت کن گردنکشان گذشته و آینده را، هم آنان که حقوق اولیایت را به ناحق به خود اختصاص دادند. خدایا پایه هایشان را بشکن، و پیروان و عمالشان را نابود ساز، زمیه های هلاکتشان را به زودی فراهم فرما، و کشور هایشان را از دستشان بگیر، و راه هایشان را بر آنان تنگ کن، و بر آنان که با آنان سهیم و شریکند لعنت فرست.

اللَّهُمَّ وَ عَجِّلْ فَرَجَ أَوْلِيَائِكَ وَ ارْزُدْ عَلَيْهِمْ مَظَالِمَهُمْ وَ أَظْهَرْ بِالْحَقِّ قَائِمَهُمْ وَ اجْعَلْ لِدِينِكَ مُنْتَصِرًا وَ بِأَمْرِكَ فِي أَعْدَائِكَ مُؤْتِمِرًا اللَّهُمَّ احْقُقْهُ بِمَلَائِكَةِ التَّصَرُّ وَ بِمَا أَلْقَيْتَ إِلَيْهِ مِنَ الْأَمْرِ فِي لَيْلَةِ الْقَدَرِ مُنْتَقِمًا لَكَ حَتَّى تَرْضَى وَ يَعُودَ دِيْنُكَ بِهِ وَ عَلَى يَدَيْهِ جَدِيدًا غَضًا وَ يَمْحَضَ الْحَقَّ مَحْضًا وَ يَرْفُضَ الْبَاطِلَ رَفْضًا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَى جَمِيعِ آبَائِهِ وَ اجْعَلْنَا مِنْ صَحْبِهِ وَ أَسْرَتِهِ وَ ابْعَثْنَا فِي كَرَّتِهِ حَتَّى نَكُونَ فِي زَمَانِهِ مِنْ أَعْوَانِهِ اللَّهُمَّ أَدْرِكْ بِنَا قِيَامَهُ وَ أَشْهَدْنَا أَيَّامَهُ وَ صَلِّ عَلَيْهِ [عَلَى مُحَمَّدٍ] وَ ارْزُدْ إِلَيْنَا سَلَامَهُ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ [عَلَيْهِمْ] وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ.

خدایا در فرج دوستان شتاب کن و حقوق تاراج رفته آنان را به آنان بازگردان و قائم آنان را به حق آشکار کن، و او را یاری رسان دینت بدار، و درباره دشمنانت فرمانده به فرمانت قرار ده. خدایا فرشتگان پیروزی را گرداگرد او همواره بدار، و به آن دستوری که در شب قدر به او القا کردی او را انتقام گیرنده خویش قرار ده، تا جایی که خشنود شوی، و دینت به وسیله او، و به دست او به گونه ای نو و تازه بازگردد، و حق به طور کامل ناب شود، و باطل به صورت همه جانبه به دور افکنده شود. خدایا بر او و همه پدرانش درود فرست، و ما را از همنشینان و خاندانش قرار بده، و در زمان بازگشتش ما را برانگیز، تا در دوران او در شمار یارانش باشیم. خدایا درک قیامش را روزی ما کن، و در روزگارش ما را حاضر کن، و بر او درود فرست، و سلام او را به ما باز رسان، درود و رحمت خدا و برکاتش بر او باد.